

HOTĂRÂREA CURȚII

11 februarie 2003*

Acțiuni penale împotriva lui Hüseyin Gözütok (C-187/01) și Klaus Brügge

(cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulate de Oberlandesgericht Köln și Rechtbank van eerste aanleg te Veurne)

„Convenție de punere în aplicare a Acordului Schengen – Principiul *ne bis in idem* – Sferă de aplicare – Decizii prin care Ministerul Public încetează definitiv urmărirea penală, fără intervenția unei instanțe, după ce acuzatul a îndeplinit anumite condiții”

Cauzele conexe C-187/01 și C-385/01

În cauzele conexe C-187/01 și C-385/01,

având ca obiect cereri adresate Curții, în temeiul articolului 35 UE, de către Oberlandesgericht Köln (Germania) și Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (Belgia), pentru pronunțarea, în acțiunile penale în fața acestor instanțe, împotriva lui

Hüseyin Gözütok (C-187/01)

și

Klaus Brügge (C-385/01),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, din 14 iunie 1985, între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze referitor la eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune (JO 2000, L 239, p. 19), semnată la 19 iunie 1990 la Schengen (Luxemburg),

CURTEA

compusă din domnul G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, domnii J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen (raportor) și C. W. A. Timmermans, președinți de cameră, domnii C. Gulmann, A. La Pergola, P. Jann și V. Skouris, doamnele F. Macken și N. Colneric, domnii S. von Bahr și J. N. Cunha Rodrigues, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

* Limbile de procedură: germana și neerlandeza.

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

- pentru domnul Gözütok, de către N. Hack, Rechtsanwalt (C-187/01),
- pentru guvernul german, de domnul W.-D. Plessing, în calitate de agent (C-187/01 și C-385/01),
- pentru guvernul belgian, de doamna A. Snoecx, în calitate de agent, (C-385/01),
- pentru guvernul francez, de domnii R. Abraham și G. de Bergues precum și de doamna C. Isidoro, în calitate de agenți (C-187/01),
- pentru guvernul olandez, de doamna H. G. Sevenster, în calitate de agent (C-187/01 și C-385/01),
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii W. Bogensberger și C. Ladenburger (C-187/01), precum și de domnii W. Bogensberger și R. Troosters (C-385/01), în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

dupa ascultarea observațiilor orale ale domnului Gözütok, reprezentat de către N. Hack, ale guvernului german, reprezentat de domnul A. Dittrich, în calitate de agent, ale guvernului belgian, reprezentat de doamna A. Snoecx, precum și de domnii J. Devadder și W. Detavernier, în calitate de agenți, ale guvernului francez, reprezentat de domnul R. Abraham, ale guvernului italian, reprezentat de domnul G. Aiello, avvocato dello Stato, ale guvernului olandez, reprezentat de doamna C. Wissels, în calitate de agent, și ale Comisiei, reprezentată de domnii W. Bogensberger și R. Troosters, la ședința din 9 iulie 2002,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 19 septembrie 2002,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanțele din 30 martie și 4 mai 2001, primite la Curte la 30 aprilie și respectiv 8 octombrie 2001, Oberlandesgericht Köln (C-187/01) și Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (C-385/01) au adresat, în temeiul articolului 35 UE, fiecare câte o întrebare preliminară privind interpretarea articolului 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, din 14 iunie 1985, între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze referitor la eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune (JO 2000, L 239, p. 19, denumită în continuare „CAAS”), semnată la 19 iunie 1990, la Schengen.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul a două acțiuni penale introduse, pe de o parte, în Germania, împotriva domnului Gözütok și, pe de altă parte, în Belgia, împotriva domnului Brügge, pentru infracțiuni comise de aceștia în Țările de Jos și respectiv în Belgia, deși acțiunile introduse în alt stat membru împotriva celor doi acuzați pentru aceleași fapte au fost încetate definitiv după ce aceștia achitaseră o anumită sumă de bani, stabilită de Ministerul Public în cadrul unei proceduri de stingere a acțiunii publice.

Cadrul juridic

3 În temeiul articolului 1 din Protocolul de integrare a acquis-ului Schengen în cadrul Uniunii Europene, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene prin Tratatul de la Amsterdam (denumit în continuare „protocol”), treisprezece state membre ale Uniunii Europene, printre care Regatul Belgiei, Republica Federală Germania și Regatul Țărilor de Jos, sunt autorizate să instaureze între ele o cooperare consolidată în domeniul care intră în sfera de aplicare a acquis-ului Schengen, astfel cum este definit în anexa la protocolul respectiv.

4 Din acquis-ul Schengen astfel definit fac parte, în special, Acordul dintre guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele lor comune, semnat la Schengen la 14 iunie 1985 (JO 2000, L 239, p. 13, Ediție specială 19, vol. 1, p. 177, denumit în continuare „Acordul Schengen”), precum și CAAS.

5 Acordul Schengen și CAAS vizează să „se ajungă la eliminarea controalelor la frontierele comune în circulația persoanelor [...]” (paragraful al doilea din preambulul CAAS), având în vedere că „uniunea tot mai strânsă a popoarelor statelor membre ale Comunităților Europene trebuie să își găsească expresia în cadrul libertății de trecere a frontierelor interne, pentru toți resortisanții statelor membre [...]” (primul paragraf din preambulul Acordului Schengen). În conformitate cu primul paragraf din preambulul protocolului, acquis-ul Schengen vizează „să consolideze integrarea europeană și, în special, să permită Uniunii Europene să devină mai rapid un spațiu de libertate, securitate și justiție”. În temeiul articolului 2 primul paragraf a patra liniuță, UE, menținerea și dezvoltarea unui astfel de spațiu, în cadrul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor, se numără printre obiectivele Uniunii Europene.

6 În temeiul articolului 2 alineatul (1) primul paragraf din protocol, începând cu data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, acquis-ul Schengen se aplică imediat celor treisprezece state membre vizate la articolul 1 din protocolul în cauză.

7 În temeiul articolului 2 alineatul (1) paragraful al doilea a doua teză din protocol, Consiliul a adoptat, la 20 mai 1999, Decizia 1999/436/CE de stabilire, în conformitate cu dispozițiile relevante din Tratatul de instituire a Comunității Europene și din Tratatul privind Uniunea Europeană, a temeiului juridic pentru fiecare dintre dispozițiile sau deciziile care constituie acquis-ul Schengen (JO L 176, p. 17). Din articolul 2 al acestei decizii, coroborat cu anexa A la aceasta, reiese că Consiliul a desemnat articolele 34 UE și 31 UE, care fac parte din titlul VI al Tratatului privind Uniunea Europeană, intitulat

„Dispoziții privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală”, ca baze juridice ale articolelor 54-58 din CAAS.

8 Articolele 54-58 din CAAS alcătuiesc capitolul 3, intitulat „Aplicarea principiului *ne bis in idem*”, din cadrul titlului III al acesteia, intitulat „Poliție și securitate”. Acestea prevăd, în special, următoarele:

„Articolul 54

O persoană care a fost judecată definitiv de către o Parte Contractantă nu poate, pentru aceleași fapte, să fie urmărită penal de o altă Parte Contractantă, cu condiția ca, în cazul unei condamnări, sancțiunea să fi fost aplicată sau să fie efectiv în curs de executare sau să nu mai poată fi executată în conformitate cu legile Părții Contractante care a pronunțat condamnarea.

Articolul 55

1. O Parte Contractantă poate, la momentul ratificării, acceptării sau aprobării prezentei Convenții, să declare că nu este obligată prin articolul 54 în unul sau mai multe dintre următoarele cazuri:

a) în cazul în care faptele vizate de hotărârea străină au avut loc fie integral, fie parțial pe teritoriul său; în acest ultim caz, această excepție nu se aplică totuși dacă faptele în cauză au avut loc parțial pe teritoriul Părții Contractante în care a fost pronunțată hotărârea;

b) în cazul în care faptele vizate de hotărârea străină constituie o infracțiune împotriva siguranței statului sau împotriva altor interese la fel de importante ale acestei Părți Contractante;

c) în cazul în care faptele vizate de hotărârea străină au fost comise de un funcționar al acestei Părți Contractante prin încălcarea obligațiilor funcției sale.

2. O Parte Contractantă care a făcut o declarație privind excepția menționată la alineatul (1) litera (b) trebuie să precizeze categoriile de infracțiuni cărora li se poate aplica această excepție.

3. O Parte Contractantă poate, în orice moment, să retragă o astfel de declarație privind una sau mai multe dintre excepțiile menționate la alineatul (1).

4. Excepțiile care au făcut obiectul unei declarații în temeiul alineatului (1) nu se aplică în cazul în care Partea Contractantă în cauză, pentru aceleași fapte, i-a solicitat celeilalte Părți Contractante urmărirea sau a acordat extrădarea persoanei în cauză.

[...]

Articolul 58

Dispozițiile precedente nu împiedică aplicarea dispozițiilor naționale cu o sferă de aplicare mai largă, referitoare la efectul *ne bis in idem* atașat deciziilor judiciare adoptate în străinătate.”

Acțiunile principale și întrebările preliminare

Cauza C-187/01

9 Domnul Gözütok este un resortisant turc, care locuiește în Țările de Jos de mai mulți ani. Acesta conduce, în orașul Heerlen, un local fast-food cu denumirea „Coffee- and Teahouse Schorpioen”.

10 În cadrul a două percheziții efectuate în acest local, la 12 ianuarie și 11 februarie 1996, poliția olandeză a descoperit și pus sub sechestru 1 kg de hașiș, 1,5 kg de marijuana, 41 de țigări de hașiș și respectiv 56 g de hașiș, 200 g de marijuana și 10 țigări de hașiș.

11 Din dosar rezultă că urmărirea penală inițiată în Țările de Jos împotriva domnului Gözütok cu privire la sechestrul din 12 ianuarie și cel din 11 februarie 1996 au fost abandonate după ce acesta a acceptat ofertele Ministerului Public în cadrul unei proceduri de stingere a acțiunii publice și a plătit sumele de 3000 NLG și respectiv 750 NLG, solicitate de Ministerul Public în acest context.

12 În această privință, articolul 74 alineatul (1) din Wetboek van Strafrecht (cod penal olandez) dispune:

„Înainte de începerea ședinței, Ministerul Public poate stabili una sau mai multe condiții pentru a evita urmărirea penală referitoare la infracțiuni, cu excepția celor pe care legea le sancționează cu o pedeapsă cu închisoarea de peste șase ani, și la contravenții. Dreptul de urmărire penală se stinge după ce suspectul a îndeplinit aceste condiții.”

13 Printre aceste condiții se poate număra plata către stat a unei sume cu o valoare între 5 NLG și maximul amenzii care poate fi impusă pentru faptul în cauză.

14 Autoritățile germane au fost alertate cu privire la domnul Gözütok de către o bancă germană, care, la 31 ianuarie 1996, le-a semnalat faptul că aveau loc mișcări importante în contul bancar al acestuia.

15 După ce a obținut de la autoritățile olandeze informații cu privire la acțiunile domnului Gözütok, poliția germană, la 15 martie 1996, l-a arestat pe acesta în Germania și, la 1 iulie 1996, Staatsanwaltschaft Aachen (Ministerul Public din Aix-la-Chapelle) (Germania) l-a acuzat pe domnul Gözütok că a făcut trafic de narcotice în Țările de Jos, de cel puțin două ori, în cursul perioadei 12 ianuarie – 11 februarie 1996, dintre care o dată în cantități considerabile.

16 La 13 ianuarie 1997, Amtsgericht Aachen (Germania) l-a condamnat pe domnul Gözütok la o pedeapsă privativă de libertate de un an și cinci luni, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

17 Întrucât atât domnul Gözütok, cât și Ministerul Public au introdus o acțiune împotriva acestei hotărâri, Landgericht Aachen (Germania), prin Ordonanța din 27 august 1997, a stins acțiunea penală introdusă împotriva domnului Gözütok, în special, din motivul că, în conformitate cu articolul 54 din CAAS, încetarea definitivă a procedurilor de urmărire penală de către autoritățile olandeze avea caracter obligatoriu pentru autoritățile penale germane. Conform instanței respective, încetarea urmărilor penale a avut loc ca urmare a unei tranzacții propuse de Ministerul Public („transactie”), procedură a dreptului olandez care poate fi asimilată unei condamnări definitive („rechtskräftige Verurteilung”) în sensul versiunii germane a articolului 54 din CAAS, deși o astfel de tranzacție nu comportă participarea unei instanțe și nu ia forma unui proces.

18 Ministerul Public a introdus o acțiune împotriva acestei ordonanțe a Landgericht Aachen în fața Oberlandesgericht Köln, care, considerând că soluționarea litigiului necesită interpretarea articolului 54 din CAAS, a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 54 din CAAS determină stingerea acțiunii publice în Republica Federală Germania în cazul în care, în dreptului olandez, această acțiune este stinsă în Regatul Țărilor de Jos pentru aceleași fapte? Mai precis, acest lucru este valabil și în cazul în care o decizie a Ministerului Public încheie procedura, o dată ce sunt îndeplinite anumite condiții („transactie” din dreptul olandez), ceea ce exclude orice urmărire în fața unei instanțe olandeze, în timp ce ordinea juridică a altor Părți Contractante prevede că o astfel de decizie necesită o aprobare judecătorească?”

Cauza C-385/01

19 Domnul Brügge, un resortisant german cu reședința în Rheinbach (Germania), este urmărit de Ministerul Public belgian deoarece, la 9 octombrie 1997, în Oostduinkerke (Belgia), încalcând articolul 392, articolul 398 alineatul (1) și articolul 399 alineatul (1) din codul penal belgian, acesta a lovit-o și a rănit-o intenționat pe doamna Leliaert determinând îmbolnăvirea acesteia și pierderea capacității de a lucra.

20 În fața Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, reunită în domeniul corecțional, în fața căreia a fost citat să se prezinte domnul Brügge, doamna Leliaert s-a constituit parte civilă și a solicitat repararea prejudiciului moral suferit, prin plata sumei de 20 000 BEF, majorată cu dobândă începând cu 9 octombrie 1997.

21 În cadrul cercetării pe care aceasta o ordonase împotriva domnului Brügge în privința faptelor pentru care acesta fusese citat în fața Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, Staatsanwaltschaft Bonn (Ministerul Public din Bonn) (Germania) i-a propus acestuia, prin scrisoarea din 22 iulie 1998, o soluționare amiabilă, prin plata sumei de 1 000 DEM. Întrucât domnul Brügge a plătit suma propusă la 13 august 1998, Ministerul Public a încetat urmărirea penală.

22 Din dosar rezultă că această soluționare amiabilă a fost efectuată în temeiul articolului 153a, coroborat cu articolul 153 alineatul (1) teza a doua din Strafprozessordnung (cod german de procedură penală), în temeiul cărora Ministerul Public poate, în anumite condiții, să înceteze urmărirea penală, fără aprobarea instanței competente, în special după ce acuzatul a plătit o anumită sumă de bani unei instituții de interes general sau Trezoreriei publice.

23 Considerând că soluționarea litigiului cu privire la care a fost sesizată necesită interpretarea articolului 54 din CAAS, Rechtbank van eerste aanleg te Veurne a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„În temeiul articolului 54 [din CAAS], Ministerului Public belgian i se permite să citeze un resortisant german să se prezinte în fața instanței penale belgiene și să îl condamne, în timp ce Ministerul Public german i-a propus respectivului resortisant german, pentru aceleași fapte, o soluționare amiabilă și acesta a plătit suma care i se propusese astfel?”

24 Datorită conexității lor, Curtea, după ascultarea concluziilor avocatului general, a decis să conexeze cele două cauze în scopul hotărârii, în conformitate cu articolul 43 din regulamentul său de procedură.

Cu privire la întrebările preliminare

25 Prin întrebările lor, care trebuie examinate împreună, instanțele de trimitere doresc să afle, în esență, dacă principiul *ne bis in idem*, stabilit prin articolul 54 din CAAS, se aplică, de asemenea, procedurilor de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale.

26 Din formularea articolului 54 din CAAS reiese că nicio persoană nu poate fi urmărită penal într-un stat membru pentru aceleași fapte cu privire la care a fost deja „judecat definitiv” în alt stat membru.

27 Or, o procedură de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale, este o procedură prin care Ministerul Public, abilitat în acest scop de ordinea juridică națională competentă, hotărăște să înceteze urmărirea penală împotriva unui acuzat, după ce acesta a îndeplinit anumite obligații și, în special, a achitat o anumită sumă de bani, stabilită de respectivul Minister Public.

28 Prin urmare, este necesar să se constate, în primul rând, faptul că, în cadrul unei astfel de proceduri, este stinsă acțiunea publică prin intermediul deciziei unei autorități careia i se solicită să participe la administrarea justiției penale în cadrul ordinii juridice naționale în cauză.

29 În al doilea rând, trebuie să se observe că o procedură de acest tip, ale cărei efecte, astfel cum sunt prevăzute de legea națională aplicabilă, sunt subordonate angajamentului pe care

și-l asumă acuzatul de a executa anumite obligații prescrise de Ministerul Public, sancționează comportamentul ilicit care i se reproșează acuzatului.

30 În aceste condiții, trebuie să se concluzioneze că, în cazul în care, ca urmare a unei proceduri precum cea care face obiectul acțiunilor principale, acțiunea publică este stinsă definitiv, trebuie să se considere că persoana în cauză a fost „judecată definitiv”, în sensul articolului 54 din CAAS, pentru faptele de care este acuzat. În plus, o dată ce acuzatul și-a îndeplinit obligațiile, trebuie să se considere că sancțiunea presupusă de procedura de stingere a acțiunii publice a fost „executată”, în sensul acestei dispoziții.

31 Faptul că nicio instanță nu intervine în cadrul unei astfel de proceduri și că decizia adoptată la finalul acesteia nu ia forma unei hotărâri nu este de natură să infirme această interpretare, în măsura în care astfel de elemente de procedură și de formă nu influențează efectele acestei proceduri, descrise la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre, care, în lipsa unei indicații exprese contrară articolului 54 din CAAS, trebuie să fie considerate ca fiind suficiente pentru a permite aplicarea principiului *ne bis in idem*, prevăzut de această dispoziție.

32 În plus, trebuie să se constate faptul că nicio dispoziție din titlul VI al Tratatului privind Uniunea Europeană, referitor la cooperarea polițienească și judiciară în materie penală, ale cărui articole 34 și 31 au fost desemnate ca reprezentând bazele juridice ale articolelor 54-58 din CAAS, nici Acordul Schengen sau însăși CAAS nu subordonează aplicarea articolului 54 din CAAS armonizării sau, cel puțin, apropierii legislațiilor penale ale statelor membre în domeniul procedurilor de stingere a acțiunii publice.

33 În aceste condiții, indiferent dacă principiul *ne bis in idem*, stabilit prin articolul 54 din CAAS, se aplică unor proceduri de stingere a acțiunii publice (care implică intervenția unei instanțe sau nu), sau unor hotărâri judecătorești, acesta presupune, în mod necesar, existența unei încrederi reciproce a statelor membre în sistemele lor de justiție penală și faptul că fiecare din acestea acceptă aplicarea dreptului penal în vigoare în celelalte state membre, chiar și în cazurile în care punerea în aplicare a propriului drept național ar conduce la o soluție diferită.

34 Din aceleași motive, aplicarea de către un stat membru a principiului *ne bis in idem*, astfel cum este enunțat la articolul 54 din CAAS, unor proceduri de stingere a acțiunii publice, care au avut loc în alt stat membru, fără intervenția unei instanțe, nu poate fi subordonată condiției ca nici ordinea juridică a primului stat să nu impună o astfel de intervenție judecătorească.

35 Această interpretare a articolului 54 din CAAS se impune cu atât mai mult cu cât este singura interpretare care pune pe primul plan mai degrabă obiectul și scopul acestei dispoziții, decât aspectele de procedură sau pur formale, care, de altfel, variază în funcție de statul în cauză, și care garantează o aplicare utilă a principiului respectiv.

36 În această privință, pe de o parte, trebuie subliniat, astfel cum rezultă din articolul 2 primul paragraf a patra liniuță UE, că, prin Tratatul de la Amsterdam, Uniunea Europeană și-a propus ca obiectiv menținerea și dezvoltarea acesteia ca spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor.

37 În plus, astfel cum reiese din primul paragraf din preambulul protocolului, punerea în aplicare, în cadrul Uniunii Europene, a acquis-ului Schengen, din care face parte articolul 54 din CAAS, vizează să consolideze integrarea europeană și, în special, să îi permită Uniunii să devină mai rapid un astfel de spațiu de libertate, securitate și justiție, pe care aceasta își propune să îl mențină și să îl dezvolte.

38 Or, articolul 54 din CAAS, care are ca obiectiv să se evite ca o persoană, prin exercitarea dreptului său de liberă circulație, să fie urmărită penal pentru aceleași fapte pe teritoriul mai multor state membre, poate contribui eficient la realizarea completă a acestui obiectiv doar în cazul în care se aplică, de asemenea, deciziilor care încetează definitiv urmărirea penală într-un stat membru, chiar și în cazul în care acestea sunt adoptate fără intervenția unei instanțe și nu iau forma unei hotărâri.

39 Pe de altă parte, ordinile juridice naționale prevăd recurgerea la proceduri de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale, doar în anumite condiții sau pentru anumite infracțiuni enumerate limitativ sau stabilite, care, de regulă, nu figurează în rândul celor mai grave și sunt pasibile doar de sancțiuni care nu depășesc un anumit grad de severitate.

40 În aceste condiții, dacă aplicarea articolului 54 din CAAS ar fi limitată doar la deciziile care sting acțiunea publică, care sunt adoptate de o instanță sau care iau forma unei hotărâri, principiul *ne bis in idem*, prevăzut de această dispoziție (și, prin urmare, libera circulație pe care această dispoziție vizează să o faciliteze), s-ar aplica numai acuzaților vinovați de infracțiuni pentru care – datorită gravității lor sau a sancțiunilor de care sunt pasibile – nu este posibilă recurgerea la o metodă simplificată de soluționare a anumitor cauze penale, prin intermediul unei proceduri de stingere a acțiunii publice, precum procedurile care fac obiectul acțiunilor principale.

41 Guvernele german, belgian și francez obiectează totuși că nu doar formularea articolului 54 din CAAS, ci și cadrul general al acestei dispoziții și, în special, legătura acesteia cu articolele 55 și 58 din convenția respectivă, precum și intențiile părților contractante la convenție și anumite alte texte internaționale care au un obiect similar, se opun interpretării articolului 54 în sensul că acesta este aplicabil procedurilor de stingere a acțiunii publice, care nu presupun intervenția niciunei instanțe. Guvernul belgian adaugă că, în scopul aplicării acestei ultime dispoziții, o decizie adoptată la finalul unei proceduri, precum cea care face obiectul cauzei Brügge, nu poate fi asimilată unei hotărâri definitive decât în cazul în care, în prealabil, drepturile victimei au fost protejate în mod corespunzător.

42 În ceea ce privește, în primul rând, formularea articolului 54 din CAAS, trebuie amintit faptul că, astfel cum rezultă din punctele 26-38 din prezenta hotărâre, ținând seama de obiectul și scopul acestei dispoziții, utilizarea termenilor „judecată definitiv” nu împiedică interpretarea dispoziției în sensul că aceasta se poate aplica și unor proceduri de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunii principale, care nu presupun intervenția niciunei instanțe.

43 În al doilea rând, departe de a impune aplicarea articolului 54 din CAAS numai hotărârilor sau procedurilor de stingere a acțiunii publice, care presupun intervenția unei

instanțe, articolele 55 și 58 din CAAS sunt compatibile cu interpretarea acestei dispoziții, astfel cum rezultă din punctele 26-38 din prezenta hotărâre.

44 Pe de o parte, articolul 55 din CAAS, în măsura în care le permite statelor membre să prevadă excepții de la aplicarea principiului *ne bis in idem* pentru anumite fapte enumerate limitativ, la care fac referire hotărârile străine, trebuie, în mod logic, să privească aceleași acte și proceduri ca și cele prin care, pentru faptele în cauză, o persoană poate să fie „judecată definitiv”, în sensul articolului 54 din CAAS. Această concluzie se impune cu atât mai mult cu cât articolele 54 și 55 din CAAS utilizează, în majoritatea versiunilor lingvistice, același termen pentru a desemna aceste acte și proceduri.

45 Pe de altă parte, aplicarea articolului 54 din CAAS unor proceduri de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale, nu este de natură să priveze articolul 58 din CAAS de efectul său util. Conform redactării dispoziției în cauză, aceasta le permite statelor membre să aplice dispoziții naționale cu o sferă de aplicare mai largă decât sfera celor prevăzute nu numai la articolul 54 din CAAS, ci și în toate dispozițiile CAAS referitoare la aplicarea principiului *ne bis in idem*. În plus, aceasta nu le permite doar aplicarea principiului respectiv unor decizii judiciare, altele decât cele care intră sub incidența sferei de aplicare a articolului 54, ci le recunoaște, mai general, dreptul de punere în aplicare a dispozițiilor naționale, conferindu-i acestui principiu o sferă de aplicare mai largă sau subordonând aplicarea acestuia unor condiții mai puțin restrictive, fără să se țină seama de natura deciziilor străine în cauză.

46 În al treilea rând, în ceea ce privește intenția părților contractante, astfel cum reiese din anumite documente parlamentare naționale, referitoare la ratificarea CAAS sau a Convenției între statele membre ale Comunităților Europene privind aplicarea principiului *ne bis in idem*, din 25 mai 1987, care conține, la articolul 1, o dispoziție identică, în esență, cu cea de la articolul 54 din CAAS, este suficient să se constate că aceste documente au fost redactate înainte de integrarea acquis-ului Schengen în cadrul Uniunii Europene prin Tratatul de la Amsterdam.

47 În ultimul rând, în ceea ce privește afirmația guvernului belgian, conform căreia aplicarea articolului 54 din CAAS unor înțelegeri din cadrul unor acțiuni penale riscă să aducă atingere drepturilor victimei unei infracțiuni, trebuie să se constate că singurul efect al principiului *ne bis in idem*, astfel cum este enunțat în această dispoziție, este acela de a evita ca o persoană judecată definitiv într-un stat membru să nu facă obiectul unor noi urmăriri penale, pentru aceleași fapte, în alt stat membru. Principiul respectiv nu împiedică victima sau orice altă persoană lezată de comportamentul acuzatului să inițieze sau să continue o acțiune civilă, cu scopul de a solicita repararea prejudiciului suferit.

48 În lumina considerentelor anterioare, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că principiul *ne bis in idem*, stabilit prin articolul 54 din CAAS, se aplică, de asemenea, unor proceduri de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale, prin care Ministerul Public al unui stat membru încetează, fără intervenția unei instanțe, acțiunea penală introdusă în statul respectiv, după ce acuzatul a îndeplinit anumite condiții și, în special, a achitat o anumită sumă de bani, stabilită de Ministerul Public.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Cheltuielile efectuate de către guvernele german, belgian, francez, italian și olandez, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanțelor naționale, este de competența acestor instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de către Oberlandesgericht Köln și Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, prin Ordonanțele din 30 martie și respectiv 4 mai 2001, declară:

Principiul *ne bis in idem*, stabilit prin articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, din 14 iunie 1985, între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze referitor la eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnată la 19 iunie 1990 la Schengen, se aplică, de asemenea, unor proceduri de stingere a acțiunii publice, precum cele care fac obiectul acțiunilor principale, prin care Ministerul Public al unui stat membru încetează, fără intervenția unei instanțe, acțiunea penală introdusă în statul respectiv, după ce acuzatul a îndeplinit anumite obligații și, în special, a achitat o anumită sumă de bani, stabilită de Ministerul Public.

Rodríguez Iglesias Puissochet Wathelet

Schintgen Timmermans Gulmann

La Pergola Jann Skouris

Macken Colneric von Bahr

Cunha Rodrigues

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 11 februarie 2003.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias